

Pitääkö meidän olla sosialisteja?

Jos sosialistiksi voisi sanoa sitä, joka tahtoo, ettei vääryyttä olisi maailmassa, ettei olisi köyhyyttä, nälkää eikä tautien paljoutta, vaan että jokainen ihminen tuntisi oman arvonsa ja eläisi niin onnellisena kuin hänen sisäinen ihmisensä myöntää, niin luulenpa melkein, ettei moni ihminen olisi olematta sosialisti. Sillä jos syvennymme omaan itseemme, huomaamme siellä lämmintunteisen ajattelijan, joka ei muuta tahdo, kuin että kaikki olisivat onnellisia ja että rauhan ja ilon valtakunta leviäisi maan päällä. Moni ehkei ole itsetietoinen tuosta hänen omassa sydämessään piilevästä hyvästä haltijasta, mutta erinäisissä elämän kohtauksissa se kyllä jokaisella pilkistää näkyviin, kansan lapsilla useammin vielä kuin n. k. sivistyneillä. Jos nyt vain yleisemmin ymmärrettäisiin, että sosialismi ei perustu raa'an ja itsekkään eläininhimisen kiukkuihin vaatimukseen, vaan tuon hyvänsuovan sisäisen ihmisemme hiljaiseen käskyyn, niin melkeinpä täytyisi kaikkien myöntää, että sosialismi on oikeutettu ja että he itsekkin sydämessään ovat sosialisteja.

Sosialistin nimi ei kuitenkaan ole noin laajakäsitteinen. Tietääkseni sillä tarkotetaan semmoista ihmistä, joka ensiksikin on tullut itsetietoiseksi siitä järjen ja tunteen vaatimuksesta, että kaikilla pitää olla sama mahdollisuus korkeimpaan onneen, ja toiseksi elämässään ja teoissaan näyttää, ettei hänen uskonsa ole kuollut vaan elävä. Sosialisti niin muodoin ottaa osaa köyhälistön taisteluun sortoa ja vääryyttä vastaan ja tekee minkä voi tiedon ja valistuksen levittämiseksi niiden kesken, jotka vaeltavat mitkä minkäkinlaisessa pimeydessä.

Tämänlaisia sosialisteja eivät läheskään kaikki ole. Varsinkin sivistyneistä monet vihaavat kuulla koko nimeä ja vielä useammat varovat vähääkään sekaantumasta sosialistisiin rettelöihin. »Työväen vaatimukset ovat järjettömiä ja luonnottomia. Maailma on nyt kerran semmoinen kuin se on, ja ihminen on itsekäs. Jos työmiehet pääsevät valtaan, he tulevat menettelemään aivan samalla tavalla kuin herrat nyt, tulevat sortamaan, rikastumaan ja elämään sorrettujen työllä. Eikö sitten ole parempi, että yläluokka on vallassa, yläluokka, jolla edes on tietoa ja sivistystä?»

Noin arvellaan, mutta senkin arvelun syynä on – tietämättömyys.

Jos ihmiset todella olisivat niin itsekkäitä pohjaltaan kuin suuttumuksen hetkellä yksi ja toinen on uskovinaan, tai kun joku ylen sivistynyt intelligensiyylimys omaksi huvikseen filosofisena totuutena julistaa, niin epäilemättä olisi oikein, että »valta» on ymmärrykseltään kehittyneimpien käsissä. Mutta koska suurimmat ihmistuntijat ovat yhtä mieltä siitä, että ainoastaan pintapuolinen arvostelu tekee ihmisestä ymmärryksellä ja puhelahjalla varustetun petoeläimen, jota vastoin ihmissydämen syvälinen tunteminen selvästi osottaa, että jalot virtaukset ovat siinä aikaa voittaen voimakkaammat, päästään pälkähästä, kun edellytys oivalletaan vääräksi. »Vallan» ei siis tarvitsekaan olla ainoastaan ymmärrykseltään kehittyneempien käsissä, vaan päinvastoin niiden, joilla kehittyneen ymmärryksen ohella on valistunut sydän. Tästä joudumme suoraan siihen, että sillä miehellä, joka paraiten tuntee ja tunnustaa inhimillisiä tarpeita yleensä, on myös paraimmat edellytykset muita neuvomaan ja johtamaan. Ja jos kahdesta henkilöstä toinen väittää, että kaikki on hyvä niin kuin se on, tyytyköön kukin osaansa, mutta toinen on sitä mieltä, että pitäisi sorrettujenkin saada vapautta ja oikeutta, niin epäilemättä jälkimäinen, joka kutsuu itseään sosialistiksi, osottautuu paremmaksi ihmistuntijaksi ja siis luonnostaan soveliaammaksi käskynhaltijaksi.

Kieltämättä tapaamme jokapäiväisessä elämässä ihmisiä, joilta tuo hienotunteinen, epätsekäs minä on miltei näkymättömiin kadonnut – yksin sosialisteinkin joukossa – kieltämättä ne, jotka kutsuvat itseään sosialisteiksi, välistä menettelevät epäviisaasti ja käyttäytyvät tavalla, joka ei ole omiaan herättämään kunnioitusta ja luottamusta heidän vihamiehissään, mutta kuitenkin olemme mekin epäviisaita ja tiedottomia, jos semmoisten seikkain takia syrjäydymme itse asiasta. Ei pidä arvostella ihmiskuntaa toistojen mukaan eikä erityistä ihmisryhmää sen heikommista edustajista. Jos kerran olemme käsittäneet sosialismin oikeaksi sydämessämme, pitää meidän huolelta uskoa sen asiaan ja uskoa, että nekin sosialistit, jotka eivät vastaa ihanteitamme, olisivat paremmissa olosuhteissa toisenlaisia, niin, että heidän puutteellisuutensa juuri riippuvatkin olevien olojen puutteellisuuksista.

Kaikki puhe työväen luonnottomista vaatimuksista on ylpeän tyhmää viisastelua. Työväki ei vaadi muuta kuin mitä oman itsensä tuntemiseen herännyt ihminen aina vaatii. Onnen tuhatvuotinen valtakunta on aina väikkynyt ihmiskunnan jaloimpien henkien silmissä ja vaistomaisesti ihmiskunta sitä aina on tavotellut. Että se meidän päivinämme tuhansien mielessä on paljaasta unelmasta muuttunut selvästi tajutuksi ihanteeksi, johon horjumatta saattaa uskoa, ei voi muuta kuin ilahduttaa kaikkia niitä, joiden silmä näkee kauemmas kuin päivän tapahtumiin. Ja heidän ilonsa ainoana häiritsijänä on vain se tieto, etteivät kaikki ihmiset vielä ole unestaan havahtuneet, etteivät kaikki vielä ole – sosialisteja.

P. E.

(Työmiehen Illanvietto 1902, ensimmäinen vuosikerta, N:o 3, Helsingissä, Syyskuun 19 p. 1902, s. 23, palstat 1-3, s. 24, palsta 1.)